

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0426U000061

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шамара Сергій Володимирович

2. Serhii Shamara

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-3164-4162

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.04

Назва наукової спеціальності: Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-03-2026

Спеціальність за освітою: Економічна теорія

Місце роботи здобувача: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 65.356.02

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.39.29, 06.81.12

Тема дисертації:

1. Механізми та інструментарій економічного розвитку підприємств-виробників продукції молочного скотарства

2. Mechanisms and tools for economic development of dairy cattle breeding enterprises

Реферат:

1. Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методичних та прикладних засад побудови й імплементації механізмів та інструментарію економічного розвитку аграрних підприємств-виробників продукції молочного скотарства. Узагальнено та впорядковано теоретичні й методичні положення щодо формування та функціонування механізмів і інструментів економічного розвитку аграрних підприємств. Досліджено напрями та потенційні можливості підвищення конкурентоспроможності продукції молочного скотарства, яка виробляється аграрними підприємствами. Сформовано практичні рекомендації щодо удосконалення системи управління якістю продукції молочного скотарства аграрних підприємств з урахуванням міжнародних стандартів і вимог. Визначено пріоритетні напрями інтенсифікації розвитку галузі молочного скотарства на основі впровадження інноваційних технологій та організаційно-економічних

рішень. Обґрунтовано архітектоніку механізму економічного розвитку аграрних підприємств, що спеціалізуються на виробництві продукції молочного скотарства. Обґрунтовано концептуальні засади побудови та імплементації механізму економічного розвитку аграрних підприємств-виробників продукції молочного скотарства, які передбачають інтеграцію організаційних, технологічних, виробничих, кадрових та комерційних інструментів впливу на інтенсивність та сутнісні характеристики процесу економічного розвитку з визначенням стратегічних пріоритетів розвитку в залежності від розмірів, масштабів виробництва, фінансових та ринкових можливостей аграрних підприємств галузі. Удосконалено науковий підхід до трактування категорії «економічний розвиток», який, на відміну від традиційних інтерпретацій, розглядає її як формування принципово нових умов виникнення якісно нового стану конкретної економічної системи. Такий стан формується у процесі діалектичної взаємодії та нестійкості між її функціонуванням і розвитком та виступає своєрідною реакцією системи на виникнення кризових явищ і трансформацій у соціально-економічному середовищі. Розроблено та апробовано методичний підхід до оцінювання економічної ефективності виробництва молока в аграрних підприємствах, який, на відміну від наявних підходів, передбачає врахування економії витрат на корми в розрахунку на одиницю виробленої продукції за умови оптимізації та раціонального збалансування структури кормів у раціоні годівлі тварин. Окреслено методичні положення щодо ідентифікації рівня потенціалу економічного розвитку підприємств-виробників молока та його оцінювання на основі визначення інтегрального індексу, який передбачає врахування повної собівартості продукції, ціни її реалізації, частки молока класу «екстра» та вищого ґатунку у загальному обсязі продажу, питомих показників прибутку від виробництва та реалізації молочної продукції, рівня рентабельності, а також ступеня спеціалізації аграрного підприємства. Виявлено закономірності розвитку молочного скотарства в аграрних підприємствах і функціонування внутрішнього ринку молочної продукції з урахуванням тенденцій, що формуються на світовому агропродовольчому ринку, які обумовлюють необхідність посилення державного регулювання та формування ефективного інституціонального середовища, зокрема шляхом розвитку організаційних механізмів функціонування оптових ринків сільськогосподарської продукції. Обґрунтовано методичний підхід до формування організаційно-економічного механізму управління сталим розвитком молочного скотарства в аграрних підприємствах, зміст якого полягає у синергічному поєднанні та раціоналізації маркетингової, інноваційної, фінансової, організаційно-економічної й управлінської складових забезпечення розвитку галузі. Визначено напрями адаптації механізмів господарювання аграрних підприємств до світового досвіду та міжнародних стандартів якості. У першому розділі досліджено та узагальнено теоретико-методичні основи економічного розвитку та обґрунтовано методичні засади оцінки ефективності й конкурентоспроможності молочного скотарства в аграрних підприємствах. У другому розділі надано оцінку стану та визначено основні тенденції та перспективи розвитку молочного скотарства в аграрних підприємствах, а також виявлено можливості підвищення ефективності й конкурентоспроможності молочної продукції та економічного зростання аграрних підприємств-виробників продукції молочного скотарства. У третьому розділі обґрунтовано організаційно-методичні засади економічного розвитку підприємств-виробників молока, ідентифіковано можливості підвищення ефективності виробництва та конкурентоспроможності молочної продукції, обґрунтовано заходи з управління якістю продукції молочного скотарства відповідно до світових вимог, визначено напрями інтенсифікації галузі молочного скотарства на основі інноваційного розвитку, а також та розроблено механізм розвитку молочного скотарства в аграрних підприємствах.

2. The dissertation is devoted to the substantiation of theoretical, methodological and applied principles of construction and implementation of mechanisms and tools for the economic development of agricultural enterprises producing dairy products. The directions and potential opportunities for increasing the competitiveness of dairy products produced by agricultural enterprises are investigated. Practical recommendations are formed for improving the quality management system for dairy products of agricultural enterprises, taking into account international standards and requirements. Priority areas for intensification of the development of the dairy farming industry are determined based on the introduction of innovative technologies and organizational and economic solutions. The architectonics of the mechanism of economic development of

agricultural enterprises specializing in the production of dairy products is substantiated. The conceptual principles of building and implementing the mechanism of economic development of agricultural enterprises producing dairy products are substantiated, which provide for the integration of organizational, technological, production, personnel and commercial instruments of influence on the intensity and essential characteristics of the economic development process with the definition of strategic development priorities depending on the size, scale of production, financial and market capabilities of agricultural enterprises in the industry. The scientific approach to interpreting the category of "economic development" is improved. Such a state is formed in the process of dialectical interaction and instability between its functioning and development and acts as a kind of reaction of the system to the emergence of crisis phenomena and transformations in the socio-economic environment. A methodological approach to assessing the economic efficiency of milk production in agricultural enterprises has been developed and tested, which, unlike existing approaches, involves taking into account savings in feed costs per unit of output, provided that the structure of feed in the animal feeding ration is optimized and rationally balanced. Methodological provisions have been outlined for identifying the level of economic development potential of milk-producing enterprises and its assessment based on the determination of an integral index, which, unlike existing approaches, involves taking into account a set of interrelated economic indicators, in particular the full cost of production, its sales price, the share of "extra" and higher-grade milk in the total sales volume, specific indicators of profit from the production and sale of dairy products, the level of profitability, as well as the degree of specialization of the agricultural enterprise. The regularities of the development of dairy cattle breeding in agricultural enterprises and the functioning of the domestic market for dairy products have been identified, taking into account the trends emerging in the world agri-food market, which necessitate the strengthening of state regulation and the formation of an effective institutional environment. A methodological approach to the formation of an organizational and economic mechanism for managing the sustainable development of dairy cattle breeding in agricultural enterprises has been substantiated, the content of which consists in the synergistic combination and rationalization of marketing, innovation, financial, organizational and economic and managerial components of ensuring the development of the industry. The directions of adaptation of the management mechanisms of agricultural enterprises to world experience and international quality standards are determined. The first section examines and summarizes the theoretical and methodological foundations of economic development and substantiates the methodological principles of assessing the efficiency and competitiveness of dairy cattle breeding in agricultural enterprises. The second section provides an assessment of the state and identifies the main trends and prospects for the development of dairy cattle breeding in agricultural enterprises, and also identifies opportunities for increasing the efficiency and competitiveness of dairy products and economic growth of agricultural enterprises producing dairy cattle breeding products. The third section substantiates the organizational and methodological principles of the economic development of milk producing enterprises, identifies opportunities for increasing the efficiency of production and competitiveness of dairy products, justifies measures for managing the quality of dairy cattle breeding products in accordance with global requirements, identifies directions for intensification of the dairy cattle breeding industry based on innovative development, and also develops a mechanism for the development of dairy cattle breeding in agricultural enterprises.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Шамара С. В. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості виробництва молочної продукції. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. № 4. С. 324-328.
<https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-4-65>

- Полякова Є. С., Шамара С. В., Сухомлін А. В. Архітектоніка інноваційних механізмів розвитку виробничого потенціалу підприємств-виробників молока. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія Економіка. Випуск 1. 2023. С. 105-112. <https://doi.org/10.32782/ecovis/2023-1-17>
- Шамара С. В. Генезис наукових поглядів на категорію «економічний розвиток» в аграрній сфері. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2025. № 2 (34), С.122-134. DOI: [https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2\(34\)-009](https://doi.org/10.58253/2078-1628-2025-2(34)-009)
- Марчук Ю. Ю., Шамара С. В. Впровадження механізмів корпоративного управління для економічного розвитку аграрних підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. 2018, № 6, Том 3. с. 233-240. 10.31891/2307-5740-2018-264-6(3)-233-240.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва; підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U003477, 0124U001624

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маренич Тетяна Григорівна
2. Tetiana H. Marenych

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3162-7394

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/15874002>

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сагачко Юлія Миколаївна

2. Yuliia M. Sahachko

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0168-266X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свиноус Іван Вікторович

2. Іван В. Свиноус

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0346-1596

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Білоцерківський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493712

Місцезнаходження: пл. Соборна, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заклучні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Маренич Тетяна Григорівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Красноруцький Олексій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Олена Смігунова

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна